

Nurmeksen kaupunki

Varhaiskasvatusstrategia 2015 – 2020

Sivistyslautakunta 31.1.2017 §

Hyvinvointilautakunta 30.1.2018 § 6

Hyvinvointilautakunta 24.1.2019 § 3

Sisällys

1. Toimeksianto.....	2
2. Tavoitteet työskentelylle.....	2
3. Varhaiskasvatus.....	3
4. Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö ja muut toimintaa ohjaavat asiakirjat.....	3
4.1 Varhaiskasvatuksen perustehtävä.....	3
• Asiakaslähtöisyys.....	4
• Rohkeus.....	4
• Oikeudenmukaisuus.....	4
• Vastuullisuus.....	4
4.2 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen keskeinen lainsäädäntö.....	4
Varhaiskasvatustilaki.....	4
Perusopetuslaki.....	6
4.3 Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta.....	7
Kotihoidon tuki.....	7
Yksityisen hoidon tuki.....	7
4.4 Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset ja kuntatason linjaukset.....	7
5. Alle kouluikäisten määrän kehitys Nurmeksessa vuosina 2014 - 2020 ja.....	8
varhaiskasvatukseen varautuminen.....	8
5.1 Varhaiskasvatukseen varautuminen.....	9
6. Varhaiskasvatus Nurmeksessa.....	11
6.1 Kunnallinen perhepäivähoito.....	11
6.2 Kunnallinen päiväkotito ja ryhmäperhepäivähoito.....	12
7. Kunnallisen varhaiskasvatuksen järjestämistapa Nurmeksessa nykytilanne.....	15
7.1 Nykyinen varhaiskasvatuksen järjestämistapa.....	15
7.2 Vuorohoito.....	15
7.3 Varhaiserityiskasvatus.....	15
7.4 Varhaiskasvatuksen pedagoginen tarkastelu.....	15
8. Työryhmän ehdotus varhaiskasvatuksen järjestämisestä.....	16
8.1 Varhaiskasvatuksen järjestäminen.....	17
8.1.1 Päiväkotito.....	17
8.1.2 Perhepäivähoito.....	17
8.2 Esiopetuksen järjestäminen.....	18
8.3 Avoin varhaiskasvatus.....	18
8.4 Varhaiskasvatuksen organisaatio ja johtaminen.....	19
8.5 Muutosten pedagogiset vaikutukset.....	19
9. Varhaiskasvatuksen kustannusten muutos.....	19
9.1 Henkilöstö.....	19
9.2 Investoinnit.....	19
10. Yhteenveto ja muutosten toteuttamisen aikataulu.....	20

1. Toimeksianto

Strategiassa käsitellään palvelujen näkökulmasta osaavan henkilöstön saatavuutta, henkilöstö- ja toimitilakustannuksia sekä muita palveluntuotannosta aiheutuvia kustannuksia. Käytäjän näkökulmasta palvelu sisältää palveluverkon fyysisen kattavuuden, palvelun laadun, laajuuden sekä saatavuuden.

Kesällä 2012 Nurmeksen kaupungin johtoryhmä ja kaupunginjohtaja aloittivat strategiatyön suunnittelun. Työhön osallistui edellä mainittujen lisäksi myös kaupungin valtuutetut. Strategia laadittiin viidessä työryhmässä. Varhaiskasvatus kuuluu ELO- työryhmän alaisuuteen (elinikäinen oppiminen). ELO-työryhmässä painotettiin toiminnan laadun järjestelmällistä kehittämistä, mikä edistää nurmekseläisten lasten hyvinvointia.

Varhaiskasvatuksen osalta tärkeimmiksi väliaskeleiksi määriteltiin toimitilakysymykset ja perhetyö. Toimitilakysymykseen sisältyvät uudisrakentaminen ja peruskorjaus sekä perhetyöhön ennaltaehkäisevä ja moniammatillinen yhteistyö. Vuonna 2014 laadittiin varhaiskasvatusstrategia. Päämääränä on laadukas varhaiskasvatus. Porokylän päiväkotitoimitus valmistui elokuussa 2015. Esiopetussuunnitelman päivistytyö aloitettiin vuonna 2015 ja suunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016. Vuonna 2016 aloitettiin myös varhaiskasvatussuunnitelman päivitys ja suunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017. Keskustan päiväkotihanke käynnistyi keväällä 2017 ja rakennuksen suunniteltu valmistumisaikataulu toteutui ja Pikku-Kaarlen päiväkotitoimitus otettiin käyttöön 1.8.2018. Rekulan päiväkodin peruskorjaus aikaistui vuodelle, joten se alkoi jo vuoden 2018 alusta ja päiväkotitoimitus muutti väistötiloihin keskustaan vuodeksi. Rekulan päiväkotitoimitus siirtyy takaisin remontoituihin tiloihin 28.1.2019.

Varhaiskasvatuksen strategiassa kuvataan varhaiskasvatuksen nykyinen toiminta ja sen resurssit sekä esitellään ja arvioidaan kehittämismahdollisuuksia. Tavoitteena on luoda varhaiskasvatuksesta sujuvasti toimiva, taloudellinen ja yhteistyökykyinen palvelujen tuottaja. Nurmeksen vetovoimaisen ja positiivisen yrityskulttuurin tukemiseen tarvitaan laadukkaat ja joustavat varhaiskasvatuspalvelut.

2. Tavoitteet työskentelylle

Strategian tavoitteena on varhaiskasvatuksen toiminnan tehostaminen ja parantaminen eli laadukas, sekä taloudellisesti paras mahdollinen varhaiskasvatusverkko. Tavoitteena on myös turvallisten, terveellisten ja asainmukaisten kasvu ympäristöjen lisääminen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Tilojen oikea mitoitus, monikäyttöisyys ja myös mahdollisuus tilojen muunneltavuuteen ovat tavoitteena palveluverkon kehittämisessä. Rakentamisen, peruskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen kautta Nurmekseen luodaan varhaiskasvatusjärjestelmä, joka perustuu päiväkotien ja perhepäivähoitajien tarjoamiin palveluihin. Näin saadaan selkiytettyä nykyinen varhaiskasvatusyksiköiden pirstaleinen kenttä.

Ryhmäperhepäiväkotien toiminta päättyi 31.7.2018 ja Senaatti kiinteistöltä vuokratut tilat irtisanottiin. Ulkopuolisilta vuokratuista tiloista luovuttiin sitä mukaa, kun saimme riittävästi peruskorjattua ja uutta päiväkotitilaa. Uusia koulutettuja perhepäivähoitajia palkataan ja heidän työsuhteitaan parannetaan. Palvelujen tulee täyttää kestävät rakenteelliset ja toiminnalliset vaatimukset, joka merkitsee tasa-arvoisia ja riittäviä palveluita koko Nurmeksen alueella.

3. Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on pienten lasten kasvatuksellista vuorovaikutusta, joka toteutuu lapsen eri elämäntilanteissa. Se on tavoitteellista ja suunniteltua toimintaa, jossa lapsen omaehtoisella leikillä on merkittävä sija. Toiminnan tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista ja tasapainoista kehitystä, kasvua sekä oppimista. Lapsen kasvatus vanhempien ja ammattikasvatustajien yhteisenä tehtävänä edellyttää osapuolten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta. Varhaiskasvatuksen perustana on laaja-alainen ja monitieteellinen tutkimustieto sekä varhaiskasvatuksen menetelmien hallintaan pohjautuva kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta.

Varhaiskasvatukseen sisältyy vuotta ennen perusopetusta tarjottava oppimisvalmiuksia kehittävä, suunnitelmalliseen opetukseen ja kasvatukseen perustuva esiopetus. Varhaiskasvatus ja siihen sisältyvä esiopetus yhdessä perusopetuksen kanssa muodostavat johdonmukaisesti etenevän yhtenäisen jatkumon lapsen kasvatuksessa ja opetuksessa. (Varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteet 2016)

4. Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö ja muut toimintaa ohjaavat asiakirjat

4.1 Varhaiskasvatuksen perustehtävä

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea varhaiskasvatuksessa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018).

Nurmeksien kaupungin varhaiskasvatuksen keskeisimpiä palvelumuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito sekä avoin päiväkotitoiminta. Varhaiskasvatusta toteutetaan yhteistyössä lasta ja perhettä palvelevan verkoston kanssa. Verkostossa ovat osallisina sosiaali-, terveys- ja opetustoimi sekä erilaiset lapsi- ja perhetyötä tekevät järjestöt ja seurakunta.

Esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Esiopetuksessa lapsen minäkuvaa vahvistetaan tarjoamalla hänelle myönteisiä oppimiskokemuksia ja mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen lasten ja aikuisten kanssa. Lapsen oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, ja hän omaksuu perustietoa, -taitoja ja -valmiuksia oppimisen eri alueilta ikänsä ja edellytystensä mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen perustehtävänä edellisten lisäksi:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Hyvinvointipalveluiden järjestäminen kuntalaisille niin, että Nurmeksessa on hyvä elää, asua ja yrittää
- Varhaiskasvatuspalveluiden järjestäminen lapsiperheille siten, että lapsen on hyvä kasvaa, kehittyä ja oppia hyväksytyssä ja turvallisessa kasvuympäristössä.
- Tarjota lapsille hoitoa, kasvatusta ja opetusta yhteistyössä (kasvatuskumppaneina) vanhempien kanssa.

Varhaiskasvatuksen arvot Nurmeksessä:

Varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu kansainvälisille ja kansallisille standardeille.

Lasten oikeuksien sopimus antaa pohjan niille laille ja asetuksille, jotka ohjaavat lasten parissa tehtävää työtä. *Asetukset ja lait* luovat kehykset varhaiskasvatustoiminnalle Nurmeksessä.

Strategia selventää varhaiskasvatuksen tavoitteet. *Varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmassa* konkretisoituvat varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet. Vanhempien ja henkilöstön välisellä *kasvatuskumppanuudella* teoria saadaan käytännöksi arkeen.

• Asiakslähtöisyys

Varhaiskasvatuksen toiminta on avointa ja palveluhenkistä. Perhe ja lapsi asiakkaana ovat toiminnan keskipisteenä.

Yhteistyössä asiakkaan kanssa korostuu tasa-arvoisuus ja kasvatuskumppanuus.

• Rohkeus

Rohkeus on ennakkoluulotonta ja positiivista asennetta työssä. Rohkeus tulee esille toiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja jatkuvana kehittämisenä. Rohkeutta on myös käyttää ja luottaa omaa asiantuntijuuttaan.

• Oikeudenmukaisuus

Varhaiskasvatuksen piirissä olevia perheitä kohdellaan tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti. Toiminta on avointa ja palveluhenkistä. Toimintamme perustuu varhaiskasvatusta ohjaaviin lakeihin ja Nurmeksen kaupungin varhaiskasvatusta ohjaaviin suunnitelmiin sekä asiakirjoihin.

• Vastuullisuus

Kannamme vastuuta turvallisesta sosiaalisesta, psyykkisestä ja fyysisestä oppimis- ja työympäristöstä kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti.

4.2 Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen keskeinen lainsäädäntö

Varhaiskasvatusta ohjataan sekä valtakunnan tasolla että kuntatasolla. Valtakunnan tasolla varhaiskasvatusta ohjaavat lasten varhaiskasvatusta ja esiopetusta koskevat lait sekä asetukset, varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Varhaiskasvatustilaki

Varhaiskasvatusta ja sen alaista varhaiskasvatusta säätelevät useat eri lait sekä asetukset. Tärkein varhaiskasvatuksen toimintaa sekä järjestämistä koskeva laki on Varhaiskasvatustilaki (540/ 1.9.2018).

Varhaiskasvatukseen sisältyvät säännökset mm. varhaiskasvatuksen toimintamuodoista (päivähoito, perhepäivähoito ja leikkitoiminta), yksityisestä varhaiskasvatuksesta ja kunnan velvollisuudesta järjestää varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksesta voivat saada lapset, jotka eivät vielä ole oppivelvollisuusikäisiä sekä myös sitä vanhemmat lapset milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat eikä hoitoa ole muulla tavoin järjestetty,

Varhaiskasvatustalaki astui voimaan 1.9.2018. Tässä kokonaisvalmistelussa subjektiivinen varhaiskasvatus-oikeus rajataan 1.8.2016 alkaen 20 tuntiin viikossa ja samalla muuttuvat myös päivähoito maksujen tulorajat. Maksuperusteet määritteli uudelleen kevään 2016 aikana sivistyslautakunta. Nurmeksensivistyslautakunta päätti subjektiivisen varhaiskasvatuksen rajaamisesta 26.2.2016 § 28, päätös astui voimaan 1.8.2016. Asia otettiin uudelleen käsiteltäväksi 4.10.2016 § 78 ja sivistyslautakunta päätti purkaa subjektiiviseen varhaiskasvatukseen koskevan rajauksen 1.1.2017. Hyvinvointilautakunta määritteli uudet varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen perusteet 22.5.2018, jotka tulivat voimaan 1.8.2018.

Laki lasten varhaiskasvatuksesta annetun lain muuttamisesta tuli voimaan 1.1.2019, jossa säädetään varhaiskasvatuksen erityisopettajien palvelujen saatavuuden vahvistamisesta (4 a§).

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992) ja sekä sen nojalla annetussa asetuksessa (912/1992). Kunnan järjestämästä varhaiskasvatuksesta peritään perheen tulojen ja koon sekä lapsen varhaiskasvatusajan hoitoajan mukaan määräytyvä maksu. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut määräytyvät varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016), sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 4§ mukaisesti.

Kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta perittävä asiakasmaksu lasketaan perheen koon mukaan määräytyvän tulorajan ylittävältä tulosta olevan maksuprosentin mukaisesti:

Perheen koko	Vähimmäisbruttotulo, €/kk	Maksuprosentti	Korkeimman maksun bruttotuloraja €/kk
2	2102	10,7	4803
3	2713	10,7	5414
4	3080	10,7	5781
5	3447	10,7	6148
6	3813	10,7	6514

Esimerkiksi jos perheen koko on 4 ja tulot ovat 4800 euroa / kk, niin tästä tulosta vähennetään taulukon vähimmäisbruttotulo 3080 euroa. Tästä jäljelle jäävästä osasta 1720 euroa lasketaan 10,7 prosenttia. Tästä voidaan tehdä vielä mahdolliset sisaralennukset.

Perusopetuslaki

Perusopetuslaissa säädetään pääsääntöisesti oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna annettavasta esiopetuksesta, perusopetuksen oppimäärän suorittaneille annettavasta lisäopetuksesta, maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta sekä aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Jos tämän lain mukaista esiopetusta järjestetään lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) 1 §:n 2 tai 3 momentin tarkoittamassa päivähoitopaikassa, esiopetukseen sovelletaan lisäksi, jollei tässä laissa tai sen nojalla asetuksella toisin säädetä, mitä lasten päivähoidosta annetussa laissa tai sen nojalla asetuksella säädetään.

Perusopetuslaki määrittelee esiopetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen perusteet sekä kunnan velvollisuudesta järjestää esiopetusta oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna kunnassa asuville lapsille. Laki määrittelee lisäksi opetuksen laajuuden, sisällön, opetuskielen sekä tehostetun ja erityisen tuen antamisesta esioppilaalle.

Opetushallitus on muuttanut 3.3.2014 esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Muutos koskee esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lukua 5.3 Esiopetuksen oppilashuolto ja turvallisuuden edistäminen. Määräys edellyttää opetuksen ja koulutuksen järjestäjiltä opetussuunnitelmien muuttamista. Esiopetuksen järjestäjät ovat ottaneet opetussuunnitelmat käyttöön 1.8.2014 alkaen.

Varhaiskasvatuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen vaikuttavia muita lakeja:

Laki perusopetuslain muuttamisesta 24.6.2010

Perusopetusasetus 20.11.1998/852

Sosiaalihuoltolaki 17.9.1982/710

Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta 28.1.2005

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812

Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.4.2005/272

Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.7.2005/608

Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 14.12.1998/986

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504

4.3 Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatustyksikössä. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja (esim. yksityinen päiväkot).

Lasten kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha sekä hoitolisä, johon vaikuttavat perheen tulot. Hoitorahaan eivät vaikuta perheen tulot. Vanhemmat voivat siis olla töissä tai esimerkiksi palkallisella vuosilomalla kotona ja saada hoitorahaa.

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuen edellytyksenä on, että lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatustyksikössä eikä hänelle ole varattu sieltä hoitopaikkaa. Osallistuminen kunnan järjestämään esiopetukseen vuotta ennen koulun alkua ei estä tuen saamista. Yksityisen hoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle kouluikäistä lasta hoitaa perheen palkkaama hoitaja tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja. Lasten yksityisen hoidon tukeen kuuluu hoitoraha sekä perheen tulojen perusteella hoitolisä. Molemmat maksetaan erikseen jokaisesta tukeen oikeuttavasta lapsesta

4.4 Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset ja kuntatason linjaukset

Varhaiskasvatusta ohjataan lakien lisäksi sekä valtakunnan että kuntatason linjauksilla. Valtakunnalliset linjaukset sisältävät varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen painopistealueet. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatuksen sisältöä sekä laatua kuten myös kunnissa tapahtuvaa varhaiskasvatussuunnitelmien laadintaa. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ohjaavat puolestaan esiopetuksen sisältöä, laatua ja kuntien esiopetussuunnitelmien laadintaa.

Kuntatasolla varhaiskasvatusta sääteleviä asiakirjoja ovat kunnan varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat, Nurmeksen kaupungin varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma sekä kaupungin esiopetuksen laatukortit. Lisäksi toimintaa varhaiskasvatuksessa ohjaavat kunkin varhaiskasvatustyksikön oma varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksen opetussuunnitelma.

5. Alle kouluikäisten määrän kehitys Nurmeksessa vuosina 2014 - 2020 ja varhaiskasvatukseen varautuminen

Alle kouluikäisten ja koulunsa aloittavien lasten määrän kehitys vuosina 2014 - 2020 tilastokeskuksen mukaan

	2014	2015	Muutos edelliseen	2017	Muutos edelliseen	2020	Muutos edelliseen
0	57	57	0	55	-2	54	-1
1	58	58	0	56	-2	54	-2
2	58	58	0	57	-1	55	-2
3	57	60	3	58	-2	58	0
4	58	55	-3	59	4	57	-2
5	66	58	-8	58	0	57	-1
6	56	56	0	56	0	59	4
7	67	57	-10	60	3	59	-1
Yhteensä	477	459	-18	459	0	453	-6

Alle kouluikäisten ja koulunsa aloittavien lasten määrän kehitys vuosina 2017 - 2028 tilastokeskuksen mukaan

	2017	2020	Muutos edelliseen	2025	Muutos edelliseen	2028	Muutos edelliseen
0-v	54	51	-3	47	-4	45	-2
1-v	56	52	-4	48	-4	46	-2
2-v	56	53	-3	49	-4	46	-3
3-v	63	55	-8	50	-5	50	0
4-v	61	57	-4	54	-3	51	-3
5-v	62	59	-3	54	-5	52	-2
6-v	63	64	1	55	-9	54	-1
7-v	62	63	1	58	-5	55	-3
Yhteensä	477	454	-23	415	-39	399	-16

5.1 Varhaiskasvatukseen varautuminen

Varhaiskasvatuspaikkoja päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa on yhteensä noin 257,5 ja lapsia päivähoitossa 255 (lokakuun 2018 tilaston mukaan). Yhtä perhepäivähoitopaikkaa käyttää useampi lapsi silloin, kun hoidontarve ei ole kokoviikkoista. Perhepäivähoidossa ei ole esiopetus- ja kouluikäisiä lapsia, koska kaikki esiopetusikäiset lapset on sijoitettu päiväkoteihin.

Varhaiskasvatustarpeen ennustaminen pitkällä aikavälillä on haasteellista, koska työmarkkinoiden kehittymisen ennustaminen on vaikeaa. Strategiassa varaudutaan hoidossa olevien lasten lukumäärän lisääntymiseen ja hoidon tarpeeseen vastaamiseen. Elinkeinoelämään ja palvelutuotantoon liittyvien investointien (esim. biohiiltäminen) myötä Nurmekseen on tulossa uusia työpaikkoja, joiden työntekijät tarvitsevat lapsilleen varhaiskasvatuspalveluja. Työpaikkoja vapautuu myös kaupungilla eläköitymistensä myötä.

Ikäluokasta varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä, ikäkaudet alle 3-v, 3 - 5-v ja esikouluikäiset

Vuosi	Alle 3-v.	3 - 5-v.	Esikouluopetuksessa
31.12.2012	39	129	75
31.12.2013	58	133	73
31.10.2014	64	127	60
31.10.2015	58	133	69
31.10.2016	51	131	63
31.10.2017	61	144	61
31.10.2018	62	129	64

Toimintayksikkö	Ryhmien lukumäärä	Paikkamäärä	Käyttöaste 31.10.2018	Toimintapäivät 31.10.2018	Lapsista esiopettajalaita 2018 - 19
Hannilan päiväkotitoimintayksikkö	3	60	72,53	100	17
Pikku-Kaarlen Päiväkotitoimintayksikkö	3 ja avoin päiväkotitoimintayksikkö	60	85,73	95	9
Porokylän päiväkotitoimintayksikkö	1	24	91,99	23	23
Rekulan päiväkotitoimintayksikkö	3	47	97,57	72	15
Muksut alle 3-v. vuoroahoito	1	12	toiminta päättyi 31.7.2018	-	-

Naperot ryhmis	1	12	toiminta päätyi 31.7.2018	-	-
Vesselit, varahoito pph	1	12	toiminta päätyi 31.7.2018	-	-
Pirpanat ryhmis	1	12	toiminta päätyi 31.7.2018	-	-

Paikkatilanne varhaiskasvatyüksiköissä on yleensä melko stabiili, vaihtelua aiheuttaa hetkeliset työllistymis- ja koulutussysäykset.

Rekulan päiväkodin käyttöasteissa on mukana Pörräisten esiopetusryhmä. Esiopetusryhmän koko vaihtelee vuosittain 12 - 24 esioppilaan välillä.

Päivähoidossa olevien lasten määrän vaihtelu päiväkodeissa vuodesta 2014 vuoden 2018 31.10. tilanteeseen:

Toimintayksiköt	Lapsi	Lapsi	Lapsi	Lapsi	Lapsi	
	lkm	lkm	lkm	lkm	lkm	
	30.9.2014	31.10.2015	31.10.2016	31.10.2017	31.10.2018	
Hannilan päiväkot	62	58	49	57	52	
Porokylän päiväkot		20	18	14	25	
Rekulan päiväkot	33	30	36	33	47	
Pikku-Kaarlen päiväkot	-	-	-	-	50	
Muksut ryhmis	10	13	12	13	päättynyt	
Nappulat ryhmis	12	siir.päiväkotiin			päättynyt	
Naperot ryhmis	15	13	12	15	päättynyt	
Vesselit, varahoito pph	40	35	10	9	päättynyt	
Pirpanat ryhmis	15	16	12	13	päättynyt	
Tenavat ryhmis	14	siir. päiväkot			päättynyt	

6. Varhaiskasvatus Nurmeksessa

6.1 Kunnallinen perhepäivähoito

1.8.2012	1.8.2013	1.8.2014
15 omassa kodissa työskentelevää perhepäivähoitajaa	15 omassa kodissa työskentelevää perhepäivähoitajaa	13 omassa kodissa työskentelevää perhepäivähoitajaa
4 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan työparia	3 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan työparia	3 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan työparia
3 lasten kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa	3 lasten kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa	2 lasten kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa
yhteensä 22	yhteensä 21	yhteensä 18

11.01.2015	12.1.2016	12.1.2017
15 omassa kodissa työskentelevää perhepäivähoitajaa	12 omassa kodissa työskentelevää perhepäivähoitajaa	12 omassa kodissa työskentelevää perhepäivähoitajaa
6 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan työparia	5 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan työparia	5 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan työparia
	1 lasten kotona työskentelevä perhepäivähoitaja	1 lasten kotona työskentelevää perhepäivähoitajaa
yhteensä 21	yhteensä 18	yhteensä 18

12.01.2018
14 omassa kodissa työskentelevää perhepäivähoitajaa
4 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan työparia
yhteensä 18

Strategian linjauksen mukaisesti perhepäivähoidon työsuhteen ehtoihin panostetaan lisäämällä työn houkuttelevuutta. Pidämme tärkeänä, että jo työssä olevat perhepäivähoitajat ja uudet työntekijät kokisivat työnsä mielekkääksi ja sopivan haasteellisiksi.

6.2 Kunnallinen päiväkotij ja ryhmäperhepäivähoito

Päiväkotien tilanjako

Päiväkoti	sijainti	neliömäärä
Hannilan päiväkotij	Sukkatie 5	994 m ²
Porokylän päiväkotij	Mähköntie 19	264,40 m ²
Rekulan päiväkotij	Ikolantie 27	1263 m ²
Pikku-Kaarle	Kaarlonkatu	1153 m ²
Muksut ryhmis	Kehäkatu 15 A	94,5 m ² , poistunut käytöstä
Naperot ryhmis	Maariankatu 4 A	160 m ² , poistunut käytöstä
Vesselit, varahoito pph	Koulukatu 3	160 m ² ,poistunut käytöstä
Pirpanat	Koulukatu 3	160 m ² , poistunut käytöstä

Varhaiskasvatuksen rakennusten kustannukset; toteutuma v. 2014

	Toimitila- vuokrat	Poistot	Sisäiset yllä- ja kunnossapito kustannukset	Yhteensä
Hannila pk		16 000,00	88 000,00	104 000,00
Rekula pk		20 609,00	53 400,00	74 009,00
Liimatta	12 866,00	-	7 577,00	20 443,00
Muksut	10 560,00	-	4 180,00	14 740,00
Nappulat	10 307,00	-	1 415,00	11 722,00
Naperot	13 305,00	-	1 902,00	15 207,00
Vesselit	15 606,00	-	-	15 606,00
Pirpanat	15 606,00	-	-	15 606,00
Tenavat	10 533,00		3 203, 00	13 736,00
Yhteensä	88 783,00	36 609,00	159 677,00	285 069,00

Kustannukset, kun Porokylän päiväkoti on käytössä 2016

	Toimitila-vuokrat	Poistot	Sisäiset yllä- ja kunnossapito kustannukset	Yhteensä
Hannila		25 300,00	126 830,00	152 130,00
Rekula		1 844,00	68 606,00	70 450,00
Porokylän PK		52 000,00	80 470,00	132 470,00
Naperot	13 439,00	-	1 590,00	15 029,00
Pirpanat		-	10 030,00	10 030,00
Muksut		-	7 210,00	7 210,00
Vesselit pph vara		-	10 030,00	10 030,00
Yhteensä	13 439,00	79 144,00	304 766,00	397 349,00

Kustannukset 2017

	Toimitila-vuokrat	Poistot	Sisäiset yllä- ja kunnossapito kustannukset	Yhteensä
Hannila		34 555,00	89 525,00	124 080,00
Rekula		1 844,00	84 286,00	86 130,00
Porokylän PK		18 270,00	33 000,00	51 270,00
Naperot	13 467,00		1 590,00	15 057,00
Pirpanat			9 230,00	9 230,00
Muksut			6 150,00	6 150,00
Vesselit pph vara			9 230,00	9 230,00
Yhteensä	13 467,00	54 669,00	233 011,00	301 147,00

Kustannusarvio 2018 (ei vielä tilinpäätöstieto) kun Rekulan päiväkotia on väistötiloissa ja Pikku-Kaarlen päiväkotia otetaan käyttöön 1.8.2018. Neljän ryhmäperhepäiväkodin kustannukset on laskettu seitsemälle kuukaudelle.

	Toimitila-vuokrat	Poistot	Sisäiset yllä- ja kunnossapito kustannukset	Yhteensä
Hannila		41 102	84 300	125 402
Rekula	84 000		22 747	106 747
Porokylän PK		54 660	19 654	74 314
Pikku- Kaarle			18 687	18 687
Naperot	7 856		940	8 796
Pirpanat			5 402	5 402
Muksut			4279	4279
Vesselit pph vara			5397	5397
Yhteensä	91 856	95762	161 406	349 024

Kustannusarvio 2019

	Toimitila-vuokrat	Poistot	Sisäiset yllä- ja kunnossapito kustannukset	Yhteensä
Hannila		41039	62821	103860
Rekula		85000	60970	145970
Porokylän PK		105115	31002	136117
Pikku- Kaarle		155000	29630	184630
Yhteensä		386154	184423	570577

7. Kunnallisen varhaiskasvatuksen järjestämistapa Nurmeksessa nykytilanne

7.1 Nykyinen varhaiskasvatuksen järjestämistapa

Nurmeksessa *päiväkoteja* on *neljä*; Hannilan, Porokylän, Rekulan ja Pikku-Kaarlen päiväkotit. Päiväkodit ovat avoinna pääasiassa klo 6.30 -17.15 ja erikseen sovittaessa klo 6.00 - 18.00. Vuorohoitoa järjestetään Nurmeksessa mahdollistamaan vanhempien säännöllinen vuorotyö tai päätoiminen opiskelu. Ympäri vuorokautista hoitoa (24/7) tarjotaan kaupungin Pikku-Kaarlen päiväkodin Oravien ja Jänöit ryhmässä. Pikku-Kaarlen ryhmistä on perhepäivähoidon varahoitopaikkana Reboit -ryhmä. Tiloissa toimii lisäksi aamupäivisin avoinpäiväkotiryhmä Kondiet ja iltpäivisin Kirkkokadun iltpäiväkerho.

Nurmeksen kaupungin alueella työskentelee tällä hetkellä yhteensä 19 perhepäivähoitajaa (19 perhepäivähoitajaa 12.1.2018). Heistä 16 työskentelee omassa kodissaan. Heidän työaikansa sijoittuu kello kuuden ja kahdeksantoista välille. 3 hoitajaa työskentelee perhepäivähoitajan kodissa toisena hoitajana. Perhepäivähoitajista 11 on ammatillinen koulutus tehtävään, 4 hoitajalla vanhamuotoinen perhepäivähoitajan kurssi suoritettuna ja 4 hoitajalla ei ole koulutusta. Perhepäivähoidon ryhmät tarjoavat hoitoa 0 - 6-vuotiaille lapsille. Perhepäivähoitaja saa hoitaa samanaikaisesti neljää kokopäivä lasta ja yhtä joko esikoululaista tai koululaista osapäivähoidossa. Kahden hoitajan ryhmässä saa olla hoidossa samanaikaisesti kahdeksan alle kouluikäistä lasta ja kaksi edellä mainittua osapäiväistä lasta.

7.2 Vuorohoito

Vuorohoitoyksiköiden aukiolot:

Vuorohoitoa järjestetään lapselle ennalta ilmoitettujen hoitoaikojen perusteella ilta/yö/viikonloppuhoitona. Vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta.

7.3 Varhaiserityiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on osaltaan ennaltaehkäistä, havaita ja kuntouttaa erilaisia lapsen kehitykseen ja kasvuun liittyviä häiriöitä. Lapsen tukitoimet pyritään järjestämään luontevaksi osaksi lapsen arkea. Lapsen hyvän kasvun ja kehityksen edellytyksenä on henkilöstön yhteistyö lapsen vanhempien ja häntä kuntouttavien asiantuntijoiden kanssa. Tämä yhteistyö merkitsee kuulemistä, kunnioitusta, luottamusta ja dialogia osapuolten välillä eli kasvatuskumppanuutta.

Varhaiserityiskasvatusta toteutetaan pienryhmissä sekä tarvittaessa muissa päiväkotiryhmissä. Pienryhmissä työskentelee varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, ryhmän erityisavustaja ja päiväkotiapulainen. Pienryhmiä Nurmeksessa on kaksi; Hannilan ja Rekulan päiväkodeissa.

7.4 Varhaiskasvatuksen pedagoginen tarkastelu

Jokaisella lapsella on oikeus monipuoliseen sekä terveelliseen leikki- ja oppimisympäristöön. Varhaiskasvatussuunnitelmat ja esiopetussuunnitelmat edellyttävät, että lapsilla on mahdolli-

suus käyttää vaihtelevia ja heidän kehitystään sekä oppimistaan edistäviä leikki- ja opetusmateriaalia. Lapsilla tulee olla monipuolista toimintaa turvallisissa tiloissa sekä ulkona että sisällä. Lapsella on varhaiskasvatuksessa oikeus varhaiseen tehostettuun ja erityiseen tukeen. Varhaiskasvatuksen henkilöstö tarjoaa lapselle yksilöllistä tukea. Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja kasvatuksen kannalta jatkumon ja näiden eri tahojen välinen tiivis yhteistyö on ensiarvoisen tärkeä.

Oppimisympäristöllä on tärkeä osuus lapsen kasvussa, kehityksessä ja oppimisessa. Varhaiskasvatuksen yksiköissä tulee tätä varten olla riittävät ja kullekin ikäryhmälle tarkoituksenmukaiset tilat toimintaa varten.

Esiopetuksessa on laadittu yhdessä perusopetuksen kanssa laadun arviointia varten laatukortit. Korttien painopistealueet tarkistetaan vuosittain keväällä.

8. Työryhmän ehdotus varhaiskasvatuksen järjestämisestä

Varhaiskasvatuslaissa (540 1.9.2019) määritellään subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen. Kunnan on järjestettävä hoitopaikka 4 kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Kiireellisissä tilanteissa hoitopaikka on järjestettävä 2 viikon kuluessa. Varhaiskasvatuspaikka järjestetään perheen kanssa yhdessä neuvotellen ja mahdollisuuksien mukaan perheen toiveet huomioon ottaen. Varhaiskasvatuksen tarpeet muuttuvat mm. työllisyyden ja muuttoliikkeen mukaan. Tätä ei palvelujen mitoituksessa pystytä ennakoimaan. Ruuhkautuvissa tilanteissa joudutaan turvautumaan räätälöityihin ratkaisuihin. Työelämän ja perhetilanteiden muutokset lisäävät vuorohoidon ja iltahoidon tarvetta.

Palveluohjaus:

Varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa palveluohjaustiimi. Palveluohjaus- tiimi muodostetaan 3 henkilöstä, jotka toimivat tehtävässä varhaiskasvatussyksikön esimiestehtävänsä ohella.

Palveluohjaustiimin tehtävänä on:

- huolehtia asiakkaiden yhdenmukaisesta palvelusta koko kaupungin alueella
- vastata asiakkaiden tiedusteluihin varhaiskasvatuksen eri palveluvaihtoehtoista ja ohjata perheitä valitsemaan heidän tarpeitaan vastaavan palvelun
- ohjata perheitä varhaiskasvatushakemuksen täyttämiseen
- ottaa vastaan ja tallentaa hakemukset
- pitää asiakkaisiin yhteyttä
- tehdä sijoitukset varhaiskasvatukseen
-

8.1 Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Pielisen Karjalan seudun tulevaisuuden vahvuudet ovat TEM:n ja ELY-keskuksen alueelliset kehitysnäkymät -julkaisun mukaan maa- ja metsätalous, bioenergia, elintarvikeala, vahva kansainvälisen tason teollisuus kasvupotentiaaleineen sekä hyvät edellytykset julkisten sähköisten palvelujen vahvistamiseen. Biohiiltämön rakentamisen on arvioitu tarjoavan 166 henkilövuotta ja sen oletetaan luovan kerrannaisvaikutuksin Nurmekseen noin 280 työpaikkaa. Tämänhetkisessä elinkeinoelämän tilanteessa elintarviketeollisuuteen ja maatalouden kehittämiseen panostetaan. Metsäteollisuuden kehittämisessä ja bioenergiassa on mahdollisuuksia ja potentiaalia hyödynnettäväksi. Myös metalliteollisuudessa odotetaan työllisyystilanteen paranevan. Sosiaali- ja terveysalan uusiin yrityksiin ja kunnan tehtävistä eläköityvien tilalle tarvitaan lähitulevaisuudessa työvoimaa.

Pielisen Karjalan seudulla on menossa tai vireillä paljon investointeja elinkeinoelämään ja palveluntuotantoon liittyen mm. bioenergiaan, puutavarateollisuuteen ja julkiseen palvelutuotantoon ml. varhaiskasvatuksen tilaratkaisut. Haasteellisinta tulevaisuudessa on väestön ikärakenteen vanheneminen joka heijastuu työvoiman tarjontaan, seudun kulutuskäyttämiseen ja julkisten palvelujen turvaamiseen. Haasteena on myös koulutuksen väheneminen jonka vuoksi nuoret muuttavat seudulta. Varhaiskasvatuksessa pyritään huomioimaan elinkeinoelämän ja ikärakenteen muutokset siten, että pystymme vastaamaan kysyntään kilpailukykyisesti laadukkailla varhaiskasvatuspalveluilla.

8.1.1 Päivähoito

Hannilan ja Rekulan päiväkodit jatkavat toimintaansa. Hannilan päiväkodin remontti päättyi 2015. Rekulan remontin suunnittelu alkoi vuonna 2016 ja peruskorjaus toteutettiin vuonna 2018. Päiväkodin väistötilat sijaitsevat 27.1.2019 saakka osoitteessa Koulukatu 3. Rekulan päiväkotia siirrytään takaisin peruskorjattuihin tiloihin 28.1.2019. Porokylän päiväkotia, jossa tarjotaan hoitoa esikouluikäisille lapsille, valmistui vuonna 2015. Pikku-Kaarlen päiväkotia rakennettiin 2017- 2018 ja henkilökunta aloitti työt 15.7.2018 ja varhaiskasvatustoiminta alkoi 1.8.2018.

Avoimen päiväkodin toiminta tarjoaa mahdollisuuden yhteistyöhön seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Ratkaisulla voidaan hyödyntää myös henkilöstöresursseja entistä paremmin. Muutosten myötä neljä ryhmäperhepäiväkotia lopetti toimintansa. Uuteen päiväkotiin rekrytoitiin päivähoitoasetuksen mukainen henkilöstö. Muutostilanteessa henkilöstöasioita hoidetaan henkilöstöstrategian mukaisesti.

8.1.2 Perhepäivähoito

Perhepäivähoidon kehittäminen on päiväkotihoidon rinnalla tärkeää. Perheille tulee edelleen tarjota mahdollisuus valita lapselleen sopiva varhaiskasvatusmuoto. Päiväkotien ja perhepäivähoidon yhteistyötä kehitetään ja perhepäivähoidossa jatketaan toimivaa kuukausikokousmallia. Perhepäivähoidon lapsille on järjestetty varahoitopaikka Pikku-Kaarlen päiväkodin Reboit-ryhmässä perhepäivähoitajan vapaapäivien ja lomien ajaksi.

Eläköityvien perhepäivähoitajien tilalle rekrytoidaan uusia koulutettuja hoitajia. Keinoja perhepäivähoidon järjestämisen tueksi selvitettiin pienimuotoisella kyselyllä hoitajille ja opiskelijoille.

Keskustelussa olleita keinoja olivat muun muassa korvauksen saaminen omien lasten hoidosta, kustannuskorvauksen tarkistaminen vastaamaan tarvike- ja välinehankintoja, tuki perhepäivähoidon ammattitutkinnon suorittamiseen tietyin ehdoin sekä väline- ja tarvikelainaamo.

Perhepäivähoitajien väline- ja tarvikelainaamo perustettiin syksyllä 2017. Lainaamon sisältöä tullaan vuosittain monipuolistamaan siten, että välineistö tukee enenevässä määrin perhepäivähoitajien suunnitelmallista varhaiskasvatustyötä. Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen työskentelyn vuoksi perhepäivähoitajien välinelainaamoon hankittiin vuonna 2018 IPadeja tieto- ja viestintätaitojen opetteluun ja digitaalisen dokumentoinnin tueksi. Välinelainaamo on innostanut ja motivoinut perhepäivähoitajia käytännön työssä.

Syyskuusta 2018 alkaen perhepäivähoitajille on tarjottu mahdollisuutta osallistua avoimen päiväkodin toimintaan säännöllisesti. Osallistuminen antaa mahdollisuuden tavata toisia perhepäivähoitajia sekä tehdä yhteistyötä avoimen päiväkodin henkilöstön ja lähiesimiehen kanssa. Uusi osallistumis- ja yhteistyömahdollisuus on otettu vastaan myönteisesti.

8.2 Esiopetuksen järjestäminen

Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä, vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Tavoitteena on myös, että lasten kehitykseen ja oppimiseen vaikuttavat ongelmat havaitaan ja niihin puututaan sekä ennalta ehkäistään näin mahdollisesti tulevia vaikeuksia. Esiopetus toteutetaan päiväkodeissa ja henkilökunta huolehtii niivetyöstä koulujen kanssa. Esioppilaiden oppiminen tapahtuu pääosin leikin kautta, jolloin leikin merkitys ja havainnointi on tärkeää esiopetuksen suunnittelussa sekä toteutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään teknologiaa. Oppilailla on käytössä iPadit sekä joka ryhmässä tietokoneet. Esiopetuksen opettajana toimii varhaiskasvatuksen opettaja. Esiopetuksessa on käytössä laatukortit, joita päivitetään säännöllisesti. Esiopetus tuli velvoittavaksi 1.8.2015 alkaen. Uusi paikallinen esiopetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016.

8.3 Avoin varhaiskasvatus

Avoin päiväkotitoiminta järjestetään uudessa keskustaan rakennetussa Pikku-Kaarlen päiväkodissa. Toiminta on tarkoitettu kotona oleville lapsille ja heidän huoltajilleen. Myös perhepäivähoitajat ovat avoimen päiväkodin merkittävä käyttäjäryhmä. Avoin päiväkotitoiminta on varhaisen puuttumisen kannalta tärkeä varhaiskasvatuksen muoto. Lasten on helpompi siirtyä varhaiskasvatuksen piiriin kun ovat tutustuneet yhdessä vanhempansa kanssa varhaiskasvatuksen toimintamalleihin avoimen toiminnan kautta. Vanhemmilla on lisäksi mahdollisuus saada keskustelutukea alan ammattilaisilta lapsen kasvun tukemisessa tarvittaessa. Avoimen päiväkodin toiminta mahdollistaa yhteistyön seurakunnan ja järjestöjen kanssa.

Avoin päiväkotitoiminta, Kondiet-ryhmä, aloitti toimintansa 13.8.2018. Vuoden 2019 alusta tarjotaan palvelua, jossa huoltajat voivat ennalta sovittuina aikoina jättää lapsensa hoitoon vähäksi aikaa avoimeen päiväkotitoimintaan. Lapsia voidaan ottaa hoitoon enintään 8 / päivä ja palvelu on maksutonta perheille.

8.4 Varhaiskasvatuksen organisaatio ja johtaminen

Johtajuus varhaiskasvatuksessa on toimijoiden sitouttamista perustehtävän tavoitteelliseen kehittämiseen sekä vastuunottamista perustehtävän laadunhallintatyön toteutumisesta (Hujala, Parrila, Lindberg, Nivala, Tauriainen ja Vartiainen 1999). Perustehtäväperustaista johtajuutta kutsutaan kontekstuaaliseksi johtamiseksi.

Varhaiskasvatuksessa johtajuuden haasteita ovat johtamistietoisuuden vahvistaminen, henkilöstön jaksamisesta huolehtiminen ja pedagogisen johtajuuden kehittäminen. Johtamistietoisuuden vahvistamisella tarkoitetaan sitä, että johtaminen tehdään näkyväksi ja tehtäväkuvia tarkennetaan. Henkilöstön jaksamisesta huolehtimisessa perustana on henkilöstön sekä työyhteisön tukeminen ja aktivoiminen. Pedagoginen johtajuus varhaiskasvatuksessa merkitsee perustehtävän kehittämistä ja henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimista, koska henkilöstö on varhaiskasvatuksen perusvoimavara. (Eeva Hujala 2012.)

Johtajuuden tehtävät eivät katoa vaikka johtaja ei olisi läsnä. Laadukas varhaiskasvatus edellyttää aikaa pedagogiselle johtamiselle. Varhaiskasvatus muodostuu kahdesta eri näkemyksestä eli toisaalta varhaiskasvatuspalvelun tarjoamisena lasten vanhemmille ja toisaalta lapsen oikeutena varhaiskasvatukseen osana elinikäistä oppimispolkua. (Elina Fonsèn 2008.)

8.5 Muutosten pedagogiset vaikutukset

Yksikön johtaja ei ole aina läsnä ja heti tavoitettavissa. Johtaminen yksikössä pitää tulevaisuudessa nähdä yhteisvastuullisena tehtävänä, vastuun jakamisena eli jaettuna johtamisena. Varhaiskasvatusyksiköiden yhdistäminen fyysisesti samoihin tiloihin merkitsee samalla myös mahdollisuutta osaamisen jakamiseen yhä useammalle varhaiskasvatuksen työntekijälle. Myös henkilökunnan suurempi kollegiaalinen tuki mahdollistuu isommassa yksikössä.

9. Varhaiskasvatuksen kustannusten muutos

9.1 Henkilöstö

Henkilöstön sijoittelun ja päiväkotiryhmien henkilöstörakenteen määrittelee varhaiskasvatuslaki. Eläkkeelle siirtyvien perhepäivähoitajien tilalle palkataan uusia koulutettuja perhepäivähoitajia hoidon kysynnän mukaan.

9.2 Investoinnit

1. Hannilan päiväkodin putki – ja räystääsremontti vuonna 2019

10. Yhteenveto ja muutosten toteuttamisen aikataulu

Varhaiskasvatuksessa on siirrytty kaupungin alueella suurempiin päivähoitoyksiköihin. Nurmeksessa on 4 päiväkotia sekä 19 perhepäivähoitajaa. Päivähoitoyksiköiden pirstaleisuudesta on siirrytty tarkoituksenmukaisiin omiin tiloihin. Tällä hetkellä toiminnassa on neljä päiväkotia, Hannila, Porokylä, Pikku-Kaarle ja Rekula.

Rekulan päiväkodin remontti aikaistui ja alkoi jo 2018. Päiväkodin toiminta siirtyi väistötiloihin keskustan koulun tontille vuoden ajaksi. Rekulan päiväkotia siirryttiin takaisin remontoituihin tiloihin 28.1.2019.

Pikku-Kaarlen päiväkotia otettiin käyttöön 1.8.2018. Päiväkodissa toimii kaksi vuoroitryhmää, avoin päiväkotia ja perhepäivähoidon varahoitryhmä.

Hannilassa tehdään 2019 aikana putki- ja räystääsremontti.

Daisy varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä otetaan rinnakkaiskäyttöön keväällä 2019 ja varsinaiseen käyttöön elokuun alusta 2019. Daisy kattaa seuraavia osa-alueita: lasten hoitoaikojen kirjaukset puhelimella, sähköinen asiointi, viestijärjestelmä, asiainhallinta-laskutus, päätöksenteko, työvuorosunnittelu, raportit ja tilastot.

1.9.2018 voimaantulleen varhaiskasvatuslain mukainen Varda - varhaiskasvatuksen tietovaranto on otettava käyttöön 1.1.2019 alkaen. Kuntien ja kuntayhtymien tulee tallentaa tiedot Vardaan ensimmäisen kerran viimeistään 30.4.2019. Siirtymäaika on 1.1.2019 - 30.4.2019.

Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon osuus tulee lisääntymään ryhmäperhepäivähoidon loppuessa. Perhepäivähoitajan työn houkuttelevuutta lisätään. Hoitajille tehdyssä kyselyssä seuraavat kehittämissuhteet tulivat esille vastauksissa: korvaus omista lapsista, kustannuskorvausten määrän lisääminen (kattaisi paremmin lelut, askartelutarvikkeet jne.) ja tuki perhepäivähoitajan tutkinnon suorittamiseen. Erittäin tärkeäksi koettiin myös työsuhteen pysyvyys.

Nurmeksessa toteutettiin vuosina 2015 - 2016 perhepäivähoitajien kuukausipalkkakeilu siten, että kaikille hoitajille maksetaan takuupalkka neljän kokopäivälapsen korvauksen mukaisesti. Hoitaja saa korvauksen enintään kahdesta alle kouluikäisestä omasta lapsestaan. Lapsiryhmän muutokset eivät vaikuta perhepäivähoitajan palkkaan, mutta vajeat hoitopaikat täytetään mahdollisimman nopeasti. Hoitopaikasta maksettava korvaus on KVTES:n mukainen, kokopäivähoito/koulutettu hoitaja 411,17 € ja kouluttamaton hoitaja 392,33 €. Henkilöstöjao-osto päätti 6.10.2016, että perhepäivähoitajien kuukausipalkkakeilu muutetaan toistaiseksi voimassa olevaksi.

Varhaiskasvatuksen strategiaa päivitetään vuosittain ja uuden varhaiskasvatuslain valmistuttua. Siinä vaiheessa otetaan kantaa esim. tuntilaskutukseen, subjektiiviseen päivähoito-oikeuteen ja henkilöstörakenteeseen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.1.2018. Lain tarkoituksena on vaikuttaa alentavasti perheiden asiakasmaksuihin, mikä vähentää varhaiskasvatuksen maksutuloja.

11. Liitteet (liitteissä 1-3 on nähtävissä strategian lähtötilanne ja nykytilanne)

Liite 1

